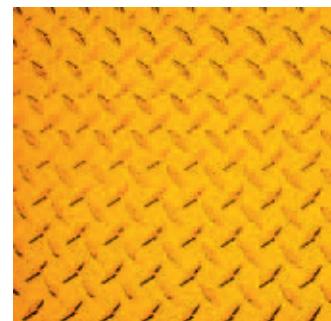
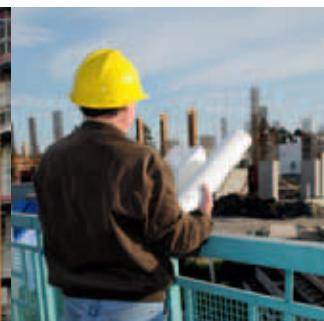
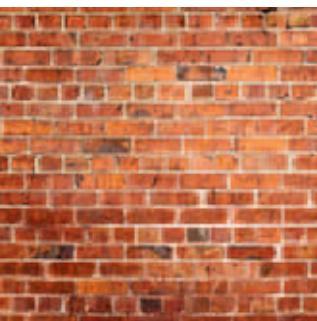

ISO i građevinarstvo

Od tradicionalnih temelja do inovativnih tehnologija

ISO standardi čine građevinsku industriju efikasnijom i efektivnijom

ISO standardi rješavaju probleme i daju rješenja u svim fazama građevinskog razvojnog procesa

ISO standardi daju građevinskoj industriji informacije potrebne za takmičenje na globalnom tržištu

ISO standardi daju najsavremeniju tehničku osnovu regulatornim tijelima i pomažu da se smanje troškovi proizvođača, kupaca i potrošača

Od 1950-tih svjetska populacija se udvostručila. Pola stanovništva živi u urbanim područjima što povećava potrebu za građevinskim konstrukcijama i infrastrukturom. U isto vrijeme širenje globalizacije i međunarodne trgovine povećalo je potražnju za standardima.

Građevinarstvo uzima visok danak u prirodnim resursima naše planete i povećava zabrinutost za životnu sredinu a ISO standardi pomažu da se nađu rješenja.

ISO, kao osnovni kreator međunarodnih standarda, dao je veliki doprinos građevinskom sektoru.

Sistemi za građevinske proizvode

Hiljade standarda upotpunjaju rad ISO/TC 59, uključujući i one standarde koje su razvili sljedeći ISO tehnički komiteti: ISO/TC 21, Equipment for fire protection and fire-fighting; ISO/TC 71, Concrete, reinforced concrete and pre-stressed concrete; ISO/TC 74, Cement and lime; ISO/TC 77, Products in fibre reinforced cement; ISO/TC 89, Wood-based panels; ISO/TC 92, Fire safety; ISO/TC 98, Bases for design of structures; ISO/TC 138, Plastics pipes, fittings and valves for the transport of fluids; ISO/TC 160, Glass in building; ISO/TC 162, Doors and windows; ISO/TC 165, Timber structures; ISO/TC 178, Lifts, escalators and moving walks; ISO/TC 189, Ceramic tile; ISO/TC 218, Timber; ISO/TC 219, Floor coverings and ISO/TC 221, Geosynthetics.

ISO - šta je ISO, šta se njim postiže

ISO (Međunarodna organizacija za standardizaciju) je najveći svjetski kreator dobrovoljnih međunarodnih standarda koji koriste poslovanju, državnoj upravi i društvu.

ISO je mreža koja obuhvata nacionalne institute za standardizaciju 164* zemlje.

ISO standardi daju pozitivan doprinos svijetu u kojem živimo. Oni promovišu kvalitet, ekologiju, sigurnost, pouzdanost, kompatibilnost, interoperabilnost, efikasnost i efektivnost - i to po ekonomičnoj cijeni.

Oni olakšavaju trgovinu, šire znanje i dijele tehnološka dostignuća i dobre upravljačke prakse.

ISO daje platformu za razvoj praktičnih alata za građevinsku industriju. ISO standardi su rezultat inputa svih zainteresovanih strana: arhitekata, projektanata, inženjera, vlasnika, proizvođača, regulatornih tijela, kreatora politika, potrošača. Radeći kroz mrežu nacionalnih članica ISO-a, ISO standardi objedinjuju glavne ekspertize u svijetu i šire znanje u razvijenim i zemljama u razvoju.

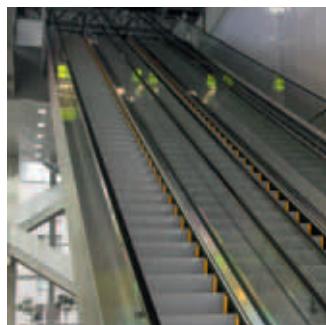
ISO-ovi standardi za građevinu stvaraju povjerenje zahvaljujući ISO-ovom pristupu za pružanje globalnih rješenja koji je zasnovan na konsenzusu. ISO uzima u obzir dobre poslovne prakse i optimalno upravljanje resursima dok u isto vrijeme pazi da osigura da je negativni uticaj na životnu sredinu smanjen. ISO međunarodni standardi rješavaju izazove održivog razvoja u isto vrijeme dok prate zahtjeve za tehničke i funkcionalne performanse.

Drugi tehnički komiteti ISO-a razvijaju standarde vezane za ostale transverzalne predmete: ISO/TC 167, Željezne i aluminijumske konstrukcije, i ISO/TC 179, Zidane konstrukcije.

* Od oktobra 2012.

Zašto su ISO standardi važni

Građevinska industrija je ključni sektor u nacionalnim ekonomijama istovremeno pružajući usluge i proizvode za izvoz širom svijeta. Osim toga, okolina koju industrija kreira je glavni element u određivanju kvaliteta života ljudi.

Da bi izbjegli da postanu žrtva promjena na globalnom tržištu i da budu prepreka ostvarivanju, koordinaciji i održavanju kvaliteta u građevini, od osnovne važnosti za zainteresovane strane je da izvuku korist od globalno priznatih standarda koji se stalno ažuriraju kako bi ostali savremeni.

Ko ima koristi od ISO standarda?

Primjena ISO standarda u građevini ne pruža samo tehničke već i društvene, ekonomske i ekološke prednosti. Međunarodni standardi donose koristi:

Industriji: projektantske i proizvodne specifikacije su od ključne važnosti za sve zainteresovane strane. ISO-ov set standarda za građevinarstvo, zasnovan na međunarodnom konsenzusu, pruža sveobuhvatna rješenja koja olakšavaju međunarodnu trgovinu i razmjenu. ISO-ovi međunarodni standardi oslikavaju stanje tehnike, služe kao sredstvo za širenje novih tehnologija i inovativnih praksi.

Regulatornim tijelima: ISO standardi se sistematski preispituju i poboljšavaju. Oni pružaju tehničke osnove za izradu zakona i služe kao osnova za nacionalne propise koji ne stvaraju nepotrebne tehničke prepreke za trgovinu. Regulatorna tijela mogu primjeniti međunarodne standarde da bi proširili građevinske propise.

Potrošačima: ISO standardi stvaraju povjerenje korisnika u građevinsku industriju. Primjenjuje se isti nivo zaštite potrošača bez obzira na to da li je ekonomija države zrela ili se još uvijek razvija.

Područje rada ISO standarda za građevinu

Na većinu tih aktivnosti fokusiran je ISO-ov tehnički komitet ISO/TC 59, Buildings and civil engineering works. Osnovan 1947. godine, ISO/TC 59 je do sada razvio 109 međunarodnih standarda. Teme variraju od terminologije, organizacije informacione tehnologije u procesima visokogradnje i niskogradnje, geometrijskih zahtjeva za objekte pa do građevinskih elemenata i komponenata, uključujući modularnu koordinaciju, opšta pravila za spojeve, tolerancije i sklopove i zahtjeve performansi.

ISO standardi se takođe bave vitalnim i aktuelnim pitanjima poput održivosti, dostupnosti i vijeka upotrebe.

Projektovani vijek, trajnost, planiranje vijeka upotrebe

Od osnovne važnosti je osigurati garantovani životni vijek objekta, bez nepredviđenih posebnih ekonomskih i ekoloških troškova. Potkomitet TC/59 ISO/TC 59/SC 14, Design life, pokriva standardizaciju u područjima poput terminologije, troškova životnog vijeka, trajnosti, održavanja; članovi SC 14 takođe se fokusiraju na to da se u svom radu oslove na audite performansi, zahtjeve podataka i procedure.

Dostupnost i upotrebljivost

Potrebe rastućeg broja starije populacije u razvijenim zemljama i potrebe ljudi s invaliditetom dovode do velikih problema vezanih za dostupnost i upotrebljivost objekata. Planiranje, projektovanje i konstrukcija objekata i drugih postrojenja mora da sadrži odredbe koje će zadovoljiti određeni stepen dostupnosti i upotrebljivosti. ISO/TC 59/SC 16, Accessibility and usability of the built environment, isporučuje standarde koji odgovaraju Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima Ujedinjenih nacija u kojoj se kaže da svako ima pravo na jednak pristup javnim uslugama u svojoj zemlji.

Gradičarstvo i IT

Važan zadatak za ISO/TC 59 bio je da uspostavi zajedničke opise poslova i terminologiju kako bi se omogućilo lakše razumijevanje građevinske dokumentacije bez obzira na jezik ili na granicu. Standardizacija proizvoda i usluga zahtjeva, zauzvrat, da digitalna razmjena dokumentacije i podataka bude standardizovana i jednaka za sve uključene strane. Standardizaciju digitalnih osnovnih pojmova, koja dozvoljava napredak u ovom području, razvio je ISO/TC 59/SC 13, Organization of information about construction works.

Održivo okruženje

Građevinska industrija je odgovorna za većinu otpada i opštег zagađenja te se moraju uložiti veliki napor i smanjilo.

Doprinos ISO standarda ogleda se kroz rad ISO/TC 59/SC 17, Sustainability in buildings and civil engineering works, koji se bavi pitanjima koja idu od opštih principa i ekoloških deklaracija za građevinske proizvode do okvira metoda za ocjenjivanje performansi životne sredine i razvoja indikatora za održivost.

Nabavke u građevinarstvu

ISO radna grupa ISO/TC 59/WG 2, Construction procurement, razvila je standarde koji daju procese, procedure i metode koji su fer, pravedni, transparentni, konkurentni i isplativi. Standardi za nabavke su posebno bitni za zemlje u razvoju kojima nedostaje iskustvo i instrumenti koji su im neophodni da postanu konkurentni. Standardi za nabavke su ključni kako bi zainteresovana strana bila uspješna u međunarodnoj trgovini. Oni daju okvir u kojem javne, privatne i međunarodne organizacije mogu razvijati svoje sisteme nabavke kako bi postigli fer konkurenčnost, kako bi smanjili mogućnost zloupotrebe i poboljšali predvidljivost u rezultatima nabavke.

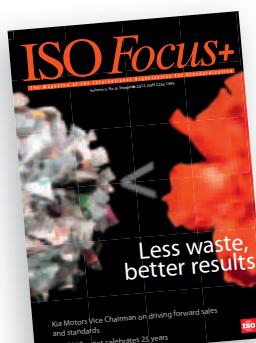

Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine (BAS)

Vojvode R. Putnika 34,
71 123 Istočno Sarajevo

Tel: + 387 57 310 560
Fax: + 387 57 310 575

e-mail: stand@bas.gov.ba
web: www.bas.gov.ba

ISO Central
Secretariat

1, chemin
de la Voie-Creuse
Case postale 56
CH - 1211 Genève 20
Switzerland
Tel. +41 22 749 01 11
Fax +41 22 733 34 30
E-mail: central@iso.org
Web: www.iso.org

ISBN 978-92-67-10597-0
© ISO – November 2012

ISO i budućnost

U narednim godinama građevinski sektor moraće se baviti važnim pitanjima poput klimatskih promjena i njihovog uticaja na visokogradnju i niskogradnju te energetsku efikasnost zgrada. Dajući tačne mjerne metode za termalne karakteristike građevinskih proizvoda i cijelih objekata ISO/TC 163, Thermal performance and energy use in the built environment i ISO/TC 205, Building environment design, omogućavaju korištenje alata za efikasnu upotrebu energije i smanjenje emisije stakleničkih gasova.

Razvoj aspekata vezanih za predaju objekata visokogradnje i niskogradnje, npr. planiranje, organizacija i upravljanje resursima, od zamisli do završetka dovešće do izrade novih standarda. Faze razvoja i okvir za upravljanje predajom, proces upravljanja stalnim višestrukim međuzavisnim projektima koji će donijeti koristi istom klijentu mogu dovesti do izrade novih standarda vezanih za proces predaje, procedure i metode i održavanje objekata (ISO/TC 267, Facilities management).

U budućnosti će standardi o održivosti postati jednako važni kao i aktivnosti poput modularne koordinacije, kako bi poboljšali efikasnost konstrukcija, proizvodnju i nabavku građevinskih proizvoda.

ISO resursi

ISO-ova web stranica (na engleskom i francuskom, s najvažnijim informacijama na ruskom jeziku i individualnim publikacijama na ostalim jezicima)

www.iso.org

ISO Focus+ magazine

(10 izdanja godišnje na engleskom i francuskom jeziku)

www.iso.org/isofocus+

ISO video

www.iso.org/youtube

Pratite nas na Twitteru

www.iso.org/twitter

Pridružite nam se na Facebooku

www.iso.org/facebook

Pridružite nam se na GooglePlusu

www.iso.org/gplus

Kontaktirajte članicu ISO-a u vašoj zemlji:

www.iso.org/isomembers